

1924 NOVEMBER 15.

ERDÉSZETI LAPOK

LXIII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

11. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felölös szerkesztő:

CZILLINGER JÁNOS

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1924 év II. felére 40.000 K (erd. altiszteknek 20.000 K)

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok (alap. kamat vagy tagdíj) és az időnkint közzétett pótdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölletnek.

(Telefon: 37—22.)

† Szabó István

A mindennapi életben, de különösen az össze-vissza kuszált pártpolitikai körökben megrendítően hatott a földmives nép egyszerű fiának hirtelen halála.

Nem mindennapi egyéniség volt. Aki minden iskolázottság nélkül a földmivelésügyi miniszteri magaslatig fel tudott emelkedni, ki a köznapi politika örvényei között oly sikerrel tudta az általa képviselt politikai irány sajkáját vezetni és mindenféle égtájából leszakadt politikai viharban is biztos révbe juttani, nem közönséges elme és tehetség volt, hanem típusa annak a kiválóságnak, amelyet az ősi magyar faj és az anyaföld önmagából kitermelni képes.

Mi erdészek, akik szakunk sorsát egészen a miniszteri bársonyszékig magunk intézzük és mindenkor intézni kívánjuk, az eljövendő miniszterben mindenkor egy nehezen megszerzendő jóbarátot, az eltávozóban rendszerint nehezen pótolható jóakarót látunk.

Igy van ez Szabó István földmivelésügyi miniszter ese-

tében is. Legnevezetesebb alkotása a földbirtokreform törvény volt, amellyel ugyyszólván élt-halt. Hogy miként sikerült neki a földbirtokmegosztást helyesebb mesgyére terelni, a jövő fogja megmutatni, mi azonban elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy az erdőfentartás érdekei a közérdek javára megóvattak, amiért éppugy méltó elismerés illeti az erdészeti ügyek kormányzását, mint Szabó István földmívelésügyi minisztert.

Hogy az erdészeti kormányzat legutóbb mennyire megnyerte céljainak, azt a nemrégén tárgyalás alatt álló erdészeti vonatkozású törvényjavaslatok parlamenti vitája is bizonyítja, melynek során Szabó István egyfelől fényes tanujelét adta annak, hogy mennyire otthon volt a tervbevett új szervezés különleges rejtekeiben, másfelől kimutatta, mennyire képes volt egész lényét, politikai egyéniségének teljes súlyát latbavetni akkor, amikor úgy vélte, hogy jó szolgálatokat tesz vele a magyar erdőgazdaságnak.

Adjon a Mindenható örök nyugalommal neki, mi pedig kegyelettel őrizzük meg emlékét!

Az 1924. évi jövedelem- és vagyonadó kivetésére vonatkozó kormányrendelet

(B. K.) Az államháztartás egyensúlyának helyreállításáról szóló 1924. évi IV. t.-c. alapján a pénzügyminiszter f. évi 7500. számú rendeletével a jövedelem- és vagyonadó 1924. évre való kivetését újból szabályozta.

A rendelet úgy a jövedelem-, mint a vagyonadó kulcsát rendkívül módon emeli. Előbbi 200.000 aranykorona jövedelemnél eléri a negyven százalékot, utóbbi 16 millió aranykoronánál az egy százalékot.

Az erdőbirtokot közvetlenül érintő rendelkezéseket az alábbiakban ismertetjük és kommentáljuk a beszerzett információk alapján.

I. A jövedelemadó.

A rendelet 6. szakasza szerint „a saját kezelésben lévő mező- és erdőgazdasági üzemekből és az ezekkel kapcsolatos

jogokból eredő jövedelmet a saját gazdálkodás folytán való-
sággal elért tiszta nyereség alkotja.“

Ez azt jelenti, hogy aki az 1924. évi jövedelemadó ki-
vetésére nézve mérvadó 1923. évi jövedelméről vallomást adott
be s jövedelmét gazdasági számadásaival (könyveivel) igaz-
olja, annak adóját ezen vallomás alapján veti ki a pénzügyi
hatóság. Az adózó bevallásában kitüntetett jövedelmet akkor
is el lehet fogadni, ha az adózó nem vezet ugyan rendszeres
és hiteles gazdasági könyveket, de részletesen kimutatja azt,
hogy a földbirtok termése miből mennyi volt, mennyi volt a
bevétele a termésből és a mellékhaszonvételekből. Ha a pénz-
ügyi hatóság ezeket az adatokat az előtte ismert gazdasági
viszonyoknak megfelelőeknek ismeri el, a kivetést azok alap-
ján eszközli.

Ha ellenben a pénzügyi hatóság akár a gazdasági köny-
vek, akár az utóbb említett részletes bevallás alapján mu-
tatkozó jövedelmet nem találja elfogadhatónak, akkor a jöve-
delmet *becslés útján* állapítja meg.

Amennyiben a pénzügyi hatóság a gazdasági könyvek
vizsgálatát mellőzve eszközölte a becslést és kivetést, az adózó
fellebbezésére köteles a könyvvizsgálatot föganatosítani s
annak eredményéhez képest a kivetést saját hatáskörében
helyesbiteni.

„Az erdők jövedelmének becslésénél (rendelet 6. §. h)
pont) mindenben az 1921. évi 52.000. sz. rendelet 17. §-ában
foglaltak szerint kell eljárni. (Bp. Közlöny 1921. évi május
22. száma.) A kitermelt és még az erdőben lévő fa értékéül
ölenkint egy mázsa buza értékét lehet venni. Ennél kisebb
érték csak akkor vehető fel, ha a kitermelés különleges visz-
onyok folytán a rendesnél költségesebb volt, vagy, ha a kiter-
melés helye a vasutállomástól 5 km.-nél nagyobb távolságra
van; ha a kitermelés helye a vasutállomástól 20 km.-nél
nagyobb távolságra van, a fa értékéül ölenkint fél mázsa buza
értékét lehet venni, amennyiben a tulajdonos helyhatósági
bizonyítvánnyal igazolja, hogy a vasutállomástól való távol-
ság folytán a fát a rendes forgalmi árnál lényegesen olcsó-
ban tudja csak értékesíteni.“

Mielőtt az új rendelet ezen szakaszának kritikai méltatására áttérnénk, még ideiktatjuk az idézett 1921. évi 52.000. sz. p. ü. min. rendelet vonatkozó részét (17. §.):

Az erdő faállományának eladása esetén az egy-egy évben tényleg bevételezett összeg a nyers bevétel, tehát ha a vételár teljes összege egyszerre, illetve egy évben bevételeztetett, úgy az egész vételár egy évre szóló bevételnek veendő. (Az üzemterv szerint kezelt erdőkre összevont használatok eseteiben az Utasítás 24. §-a a kulcsot mérsékli.) Ebből a nyersbevételből pedig levonandók az Utasítás 15. §-a szerinti regieköltségek.

Ha az erdőben vágás nem volt, az erdő jövedelme a fenforgó körülményekhez képest a gyakorolt mellékhaszonvételekből állapítandó meg.

Az 1921. évi 52.000. sz. p. ü. min. rendeletről vett ez az idézet különösen azért fontos, mert a rezsiköltségeket (termelési, erdősítési, személyzeti, leltárfenntartási stb. költségek) a törvény szellemében kifejezetten levonandóknak jelzi az erdők jövedelmének megbecslésénél.

Ezzel ellentétben áll az az információnk, hogy ha a pénzügyi hatóság a becslést az erdőben lévő kitermelt fa értéke alapján kénytelen eszközölni, rezsiköltség címén levonásnak helye nincs. Ez szerintünk az alaptörvénnyel ellentétben áll, mert az erdőben lévő kitermelt fa értéke, még ha csupán tűzifáról is van szó, nem képviseli az erdő tiszta jövedelmét. Miért csak a szőlőnél van termelési költség címén 50—75 százalék levonásnak helye?

A métermérték behozatala után 50 évvel találkozunk ismét egy hivatalos rendeletben az öl fogalmával. Egy öl = 4 ürméter tűzifa értéke egy mázsa buza értékével van felvéve, vagyis jelenleg 460.000 K-val. Ürméterenkint 115.000 K-t azonban csak a hasábfá képvisel, a dorong- és galyfa jóval olcsóbb. Tisztán tűzifát termelő gazdaságok jövedelme tehát már ezért is erős tulbecslésnek van kitéve, míg oly gazdaságok, amelyek sok épület- és szerfát termelnek, jobban járnak. Ilyen azonban csonka országunkban kevés van.

Nyílt kérdésnek marad, hogy miként állapítják meg a pénzügyi hatóságok konkrét esetben, mennyi az illető erdő évi fatermése ölekből kifejezve? Az adózó saját érdekében

cselekszik, ha az erre vonatkozó adatokat vallomásába foglalja s az ily irányu felbecslést nem bizza a pénzügyi hatóságok erdészeti szaktudására.

II. Vagyonadó.

A szóbanforgó 7500. sz. pénzügyminiszteri rendelet 14. §-a a földbirtok értékének megállapítására a következő eljárást vezeti be:

„A vagyonadó kivetésénél az olyan mezőgazdasági ingatlanok értékét, melyeken a tulajdonos, illetve a hasznélvező maga gazdálkodik, általában kat. holdankint 250—400 aranykoronában kell felvenni. Amennyiben azonban a mezőgazdasági ingatlanok forgalmi értéke gyanánt valamely helyen a földek rosszabb minősége, fekvése, avagy az azon helyeken kialakult forgalmi árak, vagy földhaszonbérek alacsony volta miatt még a kat. holdankint 250 aranykorona érték is tulmagasnak mutatkoznék, ebben az esetben a mezőgazdasági ingatlanok, *valamint az erdők* értékéül kisebb értéket, de legalább is a kat. tiszta jövedelem 25-szörösének megfelelő értéket kell megállapítani.“

A pénzügyminisztérium illetékes osztályában nyert felvilágosítás szerint a pénzügyi hatóságok, ha az adózó nem tesz értékvallomást az 1916. évi XXXII. t.-c. 14. §., illetőleg az 1921. évi 52.000. sz. utasítás 22. II. §. alapján (hozádéki érték), az erdő értékét általában a kat. tiszta jövedelem 25-szörösében fogják megállapítani. A pénzügyminisztérium ily uton véli az erdők értékelése körüli nehézségeket megszüntetni s a pénzügyi hatóságokat abba a helyzetbe hozni, hogy az erdő értékét felette egyszerű módon megállapíthassák.

A pénzügyminisztérium e mellett tudatában van annak, hogy a kat. tiszta jövedelem 25-szörösében megállapított érték annyiban igazságtalan, hogy a faállományviszonyokra tekintettel egyáltalában nincs. Ezért az erdónél gyakran fog érvényesülni a rendelet 17. §-ának utolsó bekezdése, mely szerint amennyiben az adókötelesnek aránytalanul nagy a jövedelmet nem hozó, vagy a normálisnál kisebb jövedelmet hozó vagyona, a vagyonadó kivetésénél a jövedelmet nem

hozó vagyon részben vagy egészen figyelmen kívül hagyható, illetve a normálisnál kisebb jövedelmet hozó vagyonra való tekintettel az adó megfelelően alacsonyabb tétellel állapítható meg.

Ha tehát valamely erdőbirtok tulnyomóan jövedelmet még nem hozó fiatal faállományokból áll, ezen 17. §. alapján az érték, illetőleg az adótétel csökkentését kell már a vallo-más alkalmával szorgalmazni.

A hazai erdők kat. tiszta jövedelme átlagban 2.20 K. Lássunk néhány példát arra, hogy különféle kat. tiszta jövedelmek mellett mily erdőértékek és vagyonadók eredményeződnek.

Kat. tiszta jöv.	h.-inti erdőérték	erdőterület	erdőérték	vagyonadó aranykorona
1 K	25 a. K	100 h.	2.500	—
1 K	25 a. K	1.000 h.	25.000	28
2 K	50 a. K	100 h.	5.000	5
2 K	50 a. K	1.000 h.	50.000	50
2 K	50 a. K	10.000 h.	500.000	625
4 K	100 a. K	1.000 h.	100.000	100
		10.000 h.	1.000.000	1500
6 K	150 a. K	10.000 h.	1.500.000	2640

Látható, hogy a vagyonadó, aranykoronákról lévén szó, igen számottévvő megterhelése lesz az erdőbirtoknak, a mely a jövedelemadó jelentékeny százalékat teendi s a kiegészítő adó (Ergänzungssteuer) jellegét mindinkább elvesztve, önálló, súlyos adóteherré fejlődik.

Különösen nehéz lesz az erdőbirtokosra ezeket az adókat a rendeletben megjelölt határidőben leróni. Az adó egyharmada az értékesítéstől számított 15 napon belül, egyharmada december 15-ig és egyharmada január hó 15-ig fizetendő.

Az erdőgazdaság ilyenkor termelési és szállítási bérekben nagy tőkét köt le, amely csak tavasszal és a nyár folyamán, amidőn a téli termelés értékesítésre kerül, térül meg. Ez a körülmény a pénzügyi hatóságok részéről figyelembe lenne veendő.

A széndioxidprobléma újabb fejleményei

Irta: dr. Fehér Daniel

(Az erdőmérnöki főiskola növénytani intézetéből, 19. sz.)

A kérdés gyakorlati vonatkozásait erdőművelési és növényélettani szempontból az Erdészeti Lapok hasábjain (I).^{*} már részletesen ismertettem, s az akkori eredmények kritikai tárgyalásánál kifejezést adtam annak a véleményemnek, hogy a kérdés véglegesen eldöntve nincsen s meg kell várnunk az idevágó exakt élettani kísérletek eredményeit. *Kalitsch* (II.), *Michaelis* (II.) és *Erdmann* (II.) meggondolásai ugyanis csak gyakorlati eredmények általános megítélésén alapulnak. Időközben a kérdés kellő megítélése végett *Mitscherlich* königsbergi intézetében quantitativ kísérleteket végeztek, amelyek legalább is egy bizonyos fokig kellő világosságot derítettek a probléma egyes vonatkozásaira.

Mitscherlich (III.) már 1909 óta mezőgazdasági téren kitartóan dolgozik, hogy a termést befolyásoló klimatikus és talajtani (kémiai, fizikai) faktoroknak a termés mennyiségére gyakorolt hatását illetve ezeknek kölcsönös vonatkozásait egy quantitativ törvényszerűségben kifejezze; *Mitscherlich* eredményei szerint: ha a termést befolyásoló többi tényezőt állandónak vesszük, s egyik tényezőt nagyobbítjuk (pl. valamelyik a talajban levő tápsó mennyiségét, vagy a levegő CO₂ tartalmát stb.), akkor a termés mennyisége nagyobbodik ugyan, azonban ez a nagyobbodás nem lesz a kérdéses

* Az idevonatkozó irodalomra vonatkozó megjelölések:

I. Erd. Lapok, LXI. 304.

II. U. o. idézve.

III. Das Wirkungsgesetz der Wachstumsfaktoren.

Bodenkunde, 1923. p. u.

Hasonló irányú elméleti próbálkozások a magyar erdészeti irodalomban is vannak. Így *Kövessi* 1906-ban Erd. Kis. 1906. 82. o. és 1910. Erd. Kis. 76. o., akinek a vizsgálatait *Rónai* tette kritika tárgyává. Erd. Kis. 1909. 116. o. és 1910. 76. o.

IV. Botanisches Archiv. Bd. IV. H. 5. 381. 1923.

V. " " Bd. I. H. 3. 155. 1922.

VI. " " Bd. II. H. 5. 213. 1922.

VII. Die Beschaffenheit der Waldluft Stuttgart. 1885.

tényező nagyobbodásával arányos, hanem a termés quantitativ eredménye, illetve ennek a nagyobbodása logaritmikus függvénye lesz az illető anyag mennyiségi nagyobbodásának. Ha X -el jelöljük a vizsgálat tárgyává tett és változtatott tényezőt, Y -al a termés nagyobbodását, A -val az elérhető optimális legnagyobb termést, akkor

$$\frac{dy}{dx} = c (A - y)$$

lesz egyenlő, ahol c egy arányossági tényezőt jelent. Az integrálás után pedig a $\log. (A - y) = \log. A - cx$ egyenletet nyerjük, ahol c a kérdéses tényező ható értékét jelenti. Vagyis gyakorlatilag kifejezve, ha a változtatott tényező tetszés szerinti q (pl. valamelyik tápsó, mondjuk KNO_3) mennyiségével pl. 60 %-át érjük el az optimális termésmaximumnak, akkor $2q$ mennyisége a kérdéses tápsónak csak $60 + 20 = 80$ %-át idézi elő az optimális terméseredménynek, $3q$ esetén pedig $80 + 10 = 90$ %-os eredményt stb. fogunk elérni. Az idevágó kísérletek eredményeit legjobban egy exponenciális görbe fejezi ki, amely kezdetben hirtelen emelkedik, később pedig ellaposodik.

Spirgatis (IV.) és *Jannert* (V.) *Mitscherlich* königsbergi intézetében végzett kísérletei a fenti elvek alapján mozgottak, ők nemcsak a levegő CO_2 mennyiségének kizárólagos gyarapodását vizsgálták, hanem ennek az asszimilációt szabályozó másik fontos tényezőjével, a fényvel való quantitativ összefüggésével is foglalkozik. Kiegészítik ezeket a kísérleteket *Lambert* (VI.) vizsgálatai a fény hatására vonatkozólag.

Jannert, de különösen *Spirgatis* vizsgálatai érdekes eredménnyel zárultak: sikerült ugyanis kimutatni, hogy a levegő CO_2 mennyiségének a hatása az asszimilációra és a növények növekedésére nem állandó, hanem függ a fény intenzitásától. Normális fényintenzitás mellett a növények a levegő 0.03 százalékos CO_2 tartalmához alkalmazkodtak s hiába növeljük a CO_2 mennyiségét, a növényi növekedést ez már nem befolyásolja. *Spirgatis* (IV.) szerint a szabadban, árnyékmentes helyen a levegő nor-

mális CO_2 tartalma mellett az elérhető legnagyobb termés-eredmény 95.4%-át éri el a növény. Ha azonban a fény intenzitása csökken, akkor a levegő CO_2 tartalmának a növelése pozitív hatással lesz a terméseredmény növelésére. Ugyanazon fényintenzitás mellett a CO_2 hatására is érvényes Spirgatis (IV.) szerint Mitscherlich (III.) fent idézett törvényszerűsége és a terméseredményeknek a fenti képlet szerint való kiszámítása a valósággal elég jól egyezik.

Általános tájékozásul Spirgatis (IV.) eredményei közül néhány jellemzőt ideiktatok:

2. Kísérlet

Szabadfényben.

(Kísérleti növényzab.)

$\text{CO}_2\%$	Szárazanyag, mennyiség, gramm.
0.015	0.353
0.03	0.420
1.—	0.393

(A CO_2 ilyen nagy mennyisége már káros.)

3. Kísérlet

Üvegház, 50 százalék fényintenzitás.

(Kísérleti növényzab.)

$\text{CO}_2\%$	Szárazanyag, mennyiség, gramm.
0.015	0.320
0.03	0.325
1.—	0.625

($10 \times \text{CO}_2$ mennyiség a termést megkétszerezi.)

A kísérleti adatok a CO_2 -os trágyázásra vonatkozó megfontolásokat egészen új világításba helyezik. Gyakorlati eredményük voltaképpen az volna, hogy a szabadban növő és a világosság teljes élvezetében álló növények növekedésére a levegő normális 0.03% CO_2 tartalma teljesen elegendő arra, hogy ha a többi növekedési tényező optimumban van jelen, a növény a maximális terméseredményeket érje el.*

* Ez a tény bizonyos mértékben a Sachs f. minimum törvénnyel és a Mitscherlich f. törvénnyel is ellenkezésben áll, de csak abban az esetben, ha teljes fényintenzitás áll a növények rendelkezésére.

Üvegházakban viszont, ahol a fénymennyiségnek gyakran csak 50%-a áll rendelkezésre, a CO_2 gáz hozzávezetése bizonyos határig jelentékeny terméstöbbletet idézhet elő.

Az erdőgazdaságban éppen a közelmúltban *Oelkers*, *Kalitsch* és *Michaelis*nek az eredményei hívták fel a kérdésre a figyelmet és kétségtelen, hogy a probléma megoldása gyakorlati szempontból az erdőművelési szabályok alkalmazására vonatkozólag kiváló fontossága.

Az erdőgazdaságban ugyanis, merő ellentétben a mezőgazdasági üzemmódokkal, viszonylag egyszerű és költségbe nem kerülő művelési eljárásokkal, így főképen a tarvágás elhagyásával és az alomtakaró korhadási folyamatát nem zavaró természetes felújítási módokkal a levegő CO_2 tartalmát könnyen növelni lehet. A probléma megítélésénél az erdőgazdaság szempontjából két kérdés eldöntése fontos.

1. Milyen fényintenzitás mellett növekednek a fák a különböző üzemmódok mellett?

2. Milyen a különböző üzemmódokban kezelt összefüggő erdőrészek levegőjének CO_2 tartalma abban a magasságban, ahol a fák lombozata tényleg asszimilál?

Az első kérdésre egyszerű a felelet: a szál- és sarjerdő üzemmódokban kezelt egykoru és egymagasságú teljes zárlatban növekedő állományok koronafelületének egy jórésze teljes fényintenzitást élvez, azonban az alsóbb szintekben lévő levelek a felettük fekvők által be lesznek árnyékolva, s ezért a fénynek csak egy tört részét élvezik.

A természetes felújítással nevelt állományok egyedeinek jelentékeny része árnyékban nő s csak egy kis részét kapja a fény teljes intenzitásának.

A második kérdésre *Ebermayer*nek (VII.) a levegő CO_2 tartalmára vonatkozó vizsgálatait óta, amelyek szerint a bükk fiatalos felső koronaszintjében kétszeres CO_2 mennyiséget talált, újabb adatok nincsenek.

A két kérdésre vonatkozólag a főiskola növényteni és erd. vegytani intézeteiben folyó kísérleti vizsgálatokról, azok befejezése után fogjuk adatainkat nyilvánosságra hozni.

Miért nincs tölgymakktermésünk?

Irta: Matusovits Péter m. kir. főerdőtanácsos.

Tölgymakktermésünk ez utóbbi két-három évben majdnem semmilyen sem volt. Ennek három oka van:

Első az időjárásra vezethető vissza.

A virágzó tölgyet a késői fagy éri, amikor tönkremegy a termés, vagy a tulságos szárazság miatt lehull a termés.

A fagyot megakadályozni nincs módunkban, azonban a késői tölgy telepítésével képesek vagyunk elkerülni, a nagy hőséget és szárazságot azonban semmikép sem áll módunkban megakadályozni.

A második ok a hernyó- és cserebogárrágás, amikor ezek a tölgynek nemcsak levelét, de a virágját is lerágják. Az ezek elleni védekezéseket az „E. L.” folyó évi juniusi füzetében tárgyaltam, itt tehát nem bocsátkozhatom ismétlésekbe.

A harmadik ok a tölgymakk elférgesedése. Erdővédelmi és egyéb erdészeti szakkönyveink ezt a kérdést úgy szólván teljesen figyelmen kívül hagyták, pedig most, amikor országunkat megcsonkították és a tölgymakknak a vasuti szállítása is igen nagy költségbe kerül, ez a körülmény rendkívül fontos mireánk nézve.

Az elférgesedést az orrmányosok családjába tartozó *Balaninusok* okozzák és pedig a mogyorót is megtámadó mogyorófuró *Balaninus nucum* L., a kis makkfuró *Balaninus turbatus* L. és a nagy makkfuró *Balaninus glandium* March. nevű bogarak álcái. Leírásuk C. G. Calwer és Brehm szerint a következő:

1. A mogyorófuró vagy mogyorózsuzsok C. G. Calwer szerint úgy a mogyoróra, mint a tölgymakkra káros, mert mind a kettőn előfordul. Alakja tojásdad. Hossza 10 mm., színe fekete, sárgás vagy szürke pikkelyekkel fedve, amelyek a fedőszárnyon szabálytalan, sokszor szalagformán összefutó foltokat képeznek. Lábai vöröses szurokbarnák. Combja eleje megvastagodott és háromélű tövissel bír; a lábszár vége sarkantyus; a lábfejnek harmadik ize kétkarélyos, a karma töve fogasolt. Orrmánya töben igen vastag,

rovátkás és pontozott. Színe rótbarna. A nőstény orrmánya jobban van meggömbülve, mint a himé. Csápja térdes és az orrmány közepe táján ered. A csápárok megfelelően hosszú és a szemig ér. A csáp végén az ostor utolsó, hetedik ize buncót alkot.

A nőstény nyár derekán, júniusban befurja orrmányát a még tejes mogyoróba, vagy alig fejlődő tölgymakkba és azután előre kirakott petéjét orrmányával betolja a furt csatornába. Abban az időben a kis seb még beheged. A bogár már május hónapban található mogyorón és tölgyön. De ez még a múlt évi ivadék. A kikelő álca a mogyoró és tölgy-makk belén élösködik és ősszel a tölgymakk lekerül a földre. Ott még egy ideig él a tölgymakkon, azután kifurakodva, a földbe huzódik, ott földből gubót készít magának, amelyben bebábozódik és tavasszal, májusban kirepül.

2. A *Balaninus turbatus* vagy kis makkfuró 4—5.5 mm. hosszú orrmányával 10—12 mm. hosszú. Nyakpajzsának az oldala tompaszögben éri a szárnyfedők vonalát, e mellett a nőstény orrmánya feltűnően görbe. Csápja ostorának a buncója, mert az utolsó iz megnyulott, vékonyabbnak tűnik fel. Teste tojásdad, fekete, sűrű, szürke vagy szürkéssárga pikkelyezéssel. Lábai vöröses szurokbarnák, orrmánya igen hosszú, vékony, sima, erősen hajlott vörös.

3. A nagy makkfuró, a *Balaninus glandium* March. hosszukás, tojásdad, fekete, szürkéssárga pikkelyezett testű. Orrmánya középszerű, vörös, a tőben vastagabb, vonalos. Csápjai vörösesbarnák. Szárnyfedőin néhány sötétebb vonal. Teste 6—8 mm. hosszú. Orrmányostól hossza 10—12 mm. Nyakpajzsa három világosabb sávval bir és oldala a közép-tájtól kezdve oly meredeken esik a szárnyfedők tövéig, hogy szinte derékszöget alkot vele. Szárnyfedője alján a szőr-forma lemezek sűrűen, kefeszzerűen fölfelé állanak.

Ez utóbbi két bogár közül a *turbatus* álcája *Calwer* szerint csakis a tölgymakkon, a *glandium* azonban a mogyoróban is előfordul.

Életük különben teljesen egyezik a *Balaninus nucum-mal*. A bogár maga — mely májusban a tölgyek és mogyorók

levelein látható — rendkívül félénk, azonnal földredobja magát. Ezért is nagy elővigyázattal kopogtatandó le.

Hogy tölgymakktermésünket e három káros bogártól megóvjuk, a férges, lehullott tölgymakkot, amennyiben vetésre fel akarjuk használni (mert ha csirája egészséges, ily célra alkalmas), szedessük össze, áztassuk 24—48 órán át tiszta vízben, melyben azután az álca elpusztul és vettessük el a makkot. A makknak jó százaléka kikél.

Egyébként, ha nagyobb a makktermés, úgy a férges makkot szedessük fel sertésekkel és csak az utána lehulló jó tölgymakkot vessük el. Ha a férges makkot feletetjük, elpusztul az orrmányos bogár álcája is. Ha ezen irtást évről évre folytatjuk, a káros bogár annál kevesebb kárt fog tenni. Ahol fokozatos felujtító vágás nincs, ott az egészséges tölgy-makk felszedése után is ajánlatos a sertéseket behajtani, hogy az esetleg az egészséges tölgymakkal lehullott férges tölgy-makkból kibujt álca is elpusztítható legyen. Jellemző, hogy a folyó évben csakis azokon a helyeken volt tölgymakktermés, ahol hernyórágás, késői fagy, vagy cserebogárrágás nem volt és ahol az erdőt előzőleg minden évben sertésekkel legeltették. Ahol hernyórágás, vagy cserebogárrágás nem volt, de az erdőre sertést nem szoktak hajtani, az összes tölgymakk férges volt.

Főiskolánk első oklevelet-adó szigorlata

Főiskolánk szervezete az utóbbi években mélyreható változásokon ment át, amelyek célja volt, hogy legfelső szakoktatásunkat teljesen egyetemi színvonalra emeljük.

A tanári karból kiinduló ezt a törekvést nemcsak a szakközönség széles rétegei kísérték meleg érdeklődéssel és rokonszenvvel, hanem a kormányhatóság is teljes mértékben támogatta. Ennek a törekvésnek nagyon fontos és alapvető mozzanata az erdőmérnöki osztálynál érvényesült első ízben, t. i. az, hogy a mérnöki oklevelet a főiskola adja ki.

Az újjászervezésnek alapja, hogy a szakoktatás rend-

szeréből kikapcsoltuk az államvizsgát a hozzátartozó gyakorlati szolgálattal együtt és úgy a kiképzés, mint annak igazolása és betetőzése, az oklevelet adó szigorlat a főiskola hatáskörébe ment át. Az oklevél elnyerésének feltétele az előírt tantárgyak lehallgatása és azok mindegyikéből külön-külön colloquiumnak, azonkívül a IV. félév végén az I., a VIII. félév végén a II. szigorlatnak letétele.

A colloquiumot, úgy mint régebben a rendes vizsgákat, minden félév végén tartjuk, a szigorlatok ellenben — mivel azoknak a rendes colloquiumok idejében való megtartása nehezitené mindkét irányban a készülést — a nagy szünidőt közvetlenül követő időre vannak kitűzve, az I. szigorlat szeptemberre, a II. októberre. Az első szigorlat anyaga tulajdonképpen az első négy félévben szereplő összes tárgyak, amelyek négy összefoglaló tárgykörre oszlanak: mennyiségtan, földméréstan, növénytan és termőhelyismerettanra, a másodikon pedig a főiskolai tanulmány összes tárgyai szerepelnek, amelyeket az erdőhasználat, erdőművelés és erdőrendezés tan tárgykörei ölelnek fel.

Mindegyik szigorlat szóbelire és írásbelire tagozódik, a II. szigorlathoz ezenkívül még egy kb. négy hétre terjedő tervező vagy laboratóriumi munkát is jár, amelyet a szigorló — szabadon választott tárgykörből — az illetékes tanár felügyelete alatt lehetőleg a főiskola helyiségében tartozik elkészíteni.

A rendszer teljesen a müegyetem elveihez simul, de a müegyetemen jelenleg elfogadott három szigorlat helyett, éppen müegyetemi tanárok véleménye alapján kettőben állapodtunk meg, mivel a hármas szigorlatrendszer a gyakorlatban sok nehézséggel jár.

Az első szigorlaton csak a főiskola érdekelt tanárai vizsgáztatnak a dékán elnöklete alatt, a második szigorlaton a tanárokon és az elnöklő dékánon kívül résztvesz a kormányhatóságnak kiküldöttje. A most lefolyt szigorlaton a kormányhatóságot *Balogh* Ernő miniszteri tanácsos képviselte, azonkívül megjelent a főiskola rektora, *Tettamanti* Jenő és a testvéroosztály dékánja, *Cotel* Ernő is.

A szóbeli vizsgálatok nyilvánosak.

Az első oklevéladó szigorlaton három szigorló hallgató vett részt, akik közül *Szoják Károly* „jól megfelelt“, *Krausz Ernő* és *Rikly István* pedig „megfeleltek“.

Az Erdészeti Lapok olvasóközönségét bizonyára érdekelni fogja a tervezési munkák és írásbeli kérdések, amelyek közül — a helyszüke miatt — mutatóul egy-két rövidebb kérdést ideiktatunk.

A) 1. Tervezési munka az erdőrendezés köréből :

Elkészítendő egy 400 kat. holdas erdőbirtok üzemterve. A részletesebb munkálatok, melyeket a szigorlónak kell végrehajtania:

- a) A térkép lemásolása.
- b) A területszámítás és a területszámítási jegyzék elkészítése.
- c) A területkimutatás elkészítése.
- d) A részletes erdőleírás részleges elkészítése.
- e) A korosztálytáblázat és általános vágásterv elkészítése (utóbbi az egyesített szakozás elvei szerint).
- f) A részletes véghasználati, előhasználati, mellékhasználati és felújítási terv elkészítése.

A szükséges adatokat az erdőrendezéstani tanszék adja át, a munkálatokat a tanszék irányítja és ellenőrzi.

2. Tervezési munka az erdőművelés köréből :

a) A soproni „Waris“ erdőrész, amely a múltban 40 éves vágásfordulóval sarjerdőképpen volt kezelve, átalakítandó szálerdővé úgy, hogy a birtokosnak jövedelme lehetőleg ne csökkenessék. (Az erdőrész úgy tekintendő, mintha csak ez a terület állna a birtokos rendelkezésére. A hasonló céllal eddig történt intézkedéseket a válasznál csak annyiban kell figyelembe venni, amennyiben a vizsgátevő azt szükségesnek tartja.)

b) Tegye bírálat tárgyává azokat az intézkedéseket, amelyek hasonló célzattal a szóbanforgó erdőben tényleg keresztülvitettek.

B) Írásbeli feladatok.

3/b. *Az Alföld fásítása.*)* Történelem, a mozgalom célja és eszközei, erdőgazdasági és közgazdasági vonatkozásai.

Hatás a termőhely — talaj, meteorológia és hidrológia — szempontjából, botanikai és zoológiai vonatkozások.

Hazai és külföldi fafajok szerepe.

Az alföldi erdők védelme.

4/a. Milyen módok állanak az erdőmérnök rendelkezésére abban, hogy a fakitermelő munkák körében a fa tartósságát a fa természetétől függő legnagyobb nagyságban megtartsa és milyen eljárásokkal lehet a fát a fakitermelés körül tartósabbá tenni és mely eljárással mennyivel?

4/b. *Az erdők természetes felujítása.* Történelmi áttekintés. A természetes felujítás kapcsolata az erdőhasználattal és az erdőrendezéssel.

Felujítás módjai, kivitel, előnyök, hátrányok. Adminisztráció és értékesítés. Az átmenet megoldása.

5/b. A szénfa elkészítése belekerül 10 cm. tulméterű ürméterenkint 0.6 favágó napszámra; az erdőben való szénégetés összes munkáira kell hl. szén után 3 szénégető napszám, a szénnek a vasuti állomásra való szállítására 2 kétfogatu igásnapszám, a vasuti kocsi rakásra 2 férfi napszám, az általános üzemi költségek száz hl. szén után 0.3 aK; a szénből elmorzsolódik vagonba rakásig 7%, a szénnek eladási ára a vasuti kocsi átadva kocsinként 530 aK; mennyi a szénfa tömörköbméterének tőára, ha az eladás vállalatába fektetett tőkék 5%-os kamatát 3 hónapra, a vállalkozói díjat pedig az önköltségi érték 15%-ával számítjuk.

Az árvetéshez szükséges egyéb adatokat vegye fel a szigorló — kellő megokolással — belátása szerint.

Róth Gyula.

* A 3/a és 5/a kérdés egy-egy hosszabb (táblázatos adatokat tartalmazó) kérdés volt az erdőrendezés köréből, miért is mellőznünk kellett.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

I.

Meghívó

az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésére

Az Országos Erdészeti Egyesület f. évi rendes közgyűlését szerdán, december hó 17-én d. u. 5 órakor Budapesten, saját helyiségeiben (V., Alkotmány-utca 6. sz., II. emelet) tartja meg a következő tárgysorozattal:

1. Jelentés a legutóbbi közgyűlés óta kifejtett egyesületi tevékenységről.

2. Elnök, esetleg alelnök, továbbá 29 választmányi tag választása, még pedig 15 négy évre, 5 három évre, 6 két évre, 3 egy évre.

A választmányból alapszabály szerint kilépnek, de újra választhatók: Arató Gyula, Bakkay József, Bethlen István gróf, Kozma István, id. Majláth József gróf, Medveczky Ernő, Osztroluczky Géza, Osztroluczky Miklós, Radvánszky Antal báró, dr. Hammersberg Géza, Schmied Ernő, Schmidt Károly, dr. Tuzson János, Zelenski Róbert gróf; egy hely alelnökké való megválasztás, 14 hely pedig lemondás következtében ürrült meg.

3. Az 1923. évi zárszámadás és az 1925. évi költségvetés előterjesztése.

4. Jelentés a Deák Ferenc-alapítvány kamataiból kiírt pályázatokról.

5. Indítvány a jövő évi közgyűlés helyére és tanácskozási tárgyaira nézve.

6. Egyéb indítványok. (Ilyenek az alapszabályok szerint a közgyűlést megelőző napig a titkári hivatalnak bejelentendők.)

Van szerencsénk az egyesület t. tagjait fel-

kérni, hogy a közgyűlésen minél számosabban vegyenek részt. *Az elnökség.*

Gondoskodás fog történni arról, hogy a közgyűlés után a résztvevők fentartott helyen együtt vacsorázhassanak. A helyet a közgyűlés alkalmával jelöljük meg.

II.

Az OEE igazgató-választmányának ülése. Az OEE igazgató-választmánya múlt hó 29-én *Térfi* Béla elnöklete alatt ülést tartott. Napirend előtt *Térfi* alelnök meleg szavakkal üdvözölte *Kozma* István vál. tagot a helyettes-államtitkári címmel és jelleggel való kitüntetése alkalmából. A pénztári jelentés szerint az egyesület bevételei okt. 25-ig 92.419,587 K-t, kiadásai pedig 82.554.683 K-t tettek ki. A hazai erdőbirtokosok utóbbi időben mintegy 25 millió értékű adományban részesítették az egyesületet. A székház tetőzete és csatornái mintegy 13 millió K költséggel rendbehozattak s ezzel a ház romlásának elejétvették.

Az 1925. évi tagjárulékokat a választmány a következőképen állapította meg: rendes tagok *a)* kötött jövedelemmel 100.000 K, *b)* nem kötött jövedelemmel 250.000 K, *c)* nyugdíjasok és főiskolai hallgatók 50.000 K; alapító tagok az *a)* kategóriában 60.000 K, *b)* 150.000 K, *c)* 40.000 K. — Az „Erdészeti Lapok“ előfizetési díja az 1925. évre általában 240.000 K, erdőtisztéknek 120.000 K, altisztéknek 80.000 K.

Térfi alelnök bejelenti az „Erdészeti Lapok“ szerkesztői állásában beállott változást és melegen üdvözli *Czillinger* Jánost szerkesztői minőségében, aki a lap fejlesztésére vonatkozó programját adja elő.

Biró Zoltán választmányi tag megemlékezik a visszalépő eddigi szerkesztőről, méltatva 25 évi ilyenmű működését s javaslatára a választmány *Bund Károly* érdemeit jegyzőkönyvben megőrkíti.

A közgyűlést a választmány december 17-re tűzte ki.

Az elnökség ezután beszámol azokról a tárgyalásokról, amelyeket a pénzügyminiszterrel egyfelől a fatermelés céljaira szükségelt hitel kieszközlése, másfelől az 1924. évi jövedelem- és vagyonadóra vonatkozó rendelet ügyében folytatott s amelyek az ülés idején teljesen lezárva még nincsenek. A választmány köszönetet mond *Karafiáth* Jenő választmányi tagnak, aki a 33-as bizottságban az erdőgazdaság érdekeit megóvni igyekezett.

A fatőzsde bemutatott szabályzatára nézve észrevétel nem merült fel.

A szerződéses faárak valorizálására vonatkozó rendelettervezetről és a természeti emlékek bizottságában történt képviseltetésről szóló jelentések tudomásul vétettek.

Új tagok felvétele után az ülés véget ért.

IRODALOM

a) Könyvismertetések.

Dr. Aujeszký Aladár: Általános bakterológia. 1924.

A szerző a nagyközönség előtt meglehetősen ismeretlen világot tár fel: a baktériumok életét, működését, szerepét a természet háztartásában, amelyek az emberre nézve egyrészt óriási hasznot hajtanak, másrészt kimondhatatlan károkat okoznak, nemcsak kórokozó természetüknél fogva, hanem számos szerves anyag — táplálék — szétbontásával is.

Megismertet a baktériumok morfológiájával, biológiai tulajdonságaikkal, pathogén hatásukkal, az ellenük való védekezés módjával, illetőleg az immunitás kérdésével. A tárgyalás folyamán bő leírást ad a bakterológiai laboratóriumi munkákról is, u. m. a különböző festési és tenyésztési módokról stb., úgyhogy a könyvben az elmélet és a praktikum egyestül van.

Szerző a saját tudományos kutatásainak, tapasztalatainak eredményein kívül a nagyszámu külföldi kutató eljárásait, véleményét, elméleteit is beilleszti művébe a legújabb időkig, miáltal műve teljes és a mai kor magas színvonalán álló.

Az erdészt közelebbről érdeklő fejezetek: a talajban végbe-
menő átalakulásokat létrehozó prototróf baktériumok működése, sajátos életfeltételei, szaporodásuk, a korhadás és rothadás, az erjesztés, nyálkásítás, savak és mérgek termelése stb. Tárgyalásuk természetesen nem ily speciális irányu, hanem a könyv céljának megfelelőleg csak általános szempontok szerint tárgyalva. Mindezek szoros kapcsolatban állanak az előtérben álló erdőgazdasági többtermelés kérdésével. Nem lehet közömbös az igavonó és haszonállatok megvédése, de vadgazdasági szempontból sem a kórokozó baktérium biológiája, a fertőzés keletkezésének feltételei és a fertőzés forrásainak ismerete. A vadállomány megóvása tekintetében külön is figyelemre méltó a betegségek elleni fogékonyság tárgyalása, amelyben mint lényeges tényező szerepel a hiányos táplálkozás, a tartós szomjuság, erős kifáradás, vérvesztés stb., amelyek gyakran fenállanak és megszüntetésük vadgazdasági feladatok közé tartozik.

(Bokor.)

Dr. Szabó Zoltán: Utmutató a virágos növények és harasztok gyűjtésére, konzerválására és növénygyűjtemények berendezésére. 1924. Címében mindjárt adva van a művecske tar-

talma is, amely a régen elfogyott „Kirándulók Zsebkönyve“ rövidített, összesűrített, de a legújabb eljárásokkal gazdagított új kiadása.

Erdőhivatalok és egyes uradalmak gondnokságainak diszére válnék oly herbárium, mely területük flóráját foglalná magában egy helyre gyűjtve. Tudományos, nevezetesen növény-földrajzi szempontokat is szolgálnának ezen vidéki herbáriumok, amelyek egyes flórakutatókat sok és nagyon fáradtságos munkától kimélnének meg.*

(Bokor.)

Kovácsik Dezső (erdőmérnök): Az erdő világa. Szokatlan esemény a mi kis körünkben, hogy a nemtörődomség és elfásultság homályából hirtelen napfényre bukkanjon egy olyan írói egyéniség, mint a milyent ez a zöld könyv tükröz vissza. Bizonyos előítélettel vettem a kezembe, de egyik lapot a másik után elolvassva, mindjobban gyökeret vert bennem az a meggyőződés, hogy Kovácsik Dezső írói vénája nem minden-napi s hogy ez a kis mű annak a nemes célnak, hogy a művelt nagyközönséget és az ifjúságot az erdő világának megismerésére s az erdész munkájának megbecsülésére szoktassa, költői lendületénél fogva kiválóan megfelel. Megilletődve szemléljük benne átszatolt erdeink elfelejtethetetlenül szép képeit (12. melléklet), melyek kiválóbbjai: a „Tüzifacsusztatás télen“, a „Tüzifausztatás“, „Kifogó gereb“, a „Tutajkötés“, „Szálfavontatás“ és a „Széldöntés“ ábrázolásai, amelyek alkalmasak arra, hogy egyetlen nagy vezetőgondolatunk nemcsak a mi, hanem művelt nagyközönségünk agyába is úgy beidegződjék, hogy azt semmiféle mesterkelt határvonal való ténye el ne homályosíthassa. Megrendelhető egyesületünknel. Ára 17.500 K, postaköltséggel együtt 20.000 K.

Kovácsik Dezső: A vadászat évkönyve az 1925. évre. Tulajdonképen nem egyéb, mint egy kis vadászati zsebnaptár. Időrendben, havonként elkülönítve tárgyalja a vadászható vad-jainkat, felsorolva éppen úgy a törvényszabta korlátokat, mint a vadásziasan gondolkodó uri vadász lelkülete által parancsolt, nem írott szabályokat. Ezenkívül a nagyvadak természetrajzát,

* Örömmel üdvözljük cikkírónak ezt a kezdeményezését, s a magunk részéről is buzdítjuk szaktársainkat ilyen irányú értékes adatgyűjtés foglalatosságára. Mindenesetre szükségesnek tartanánk azonban azt, hogy az erdészeti szempontból egységes és rendszeres adatgyűjtés érdekében, a gyűjtés módja, mikénti végrehajtása, feldolgozása előzetesen szabályoztassék, illetőleg hogy idevonatkozóan szaktársaink egyöntetű utbaigazítás-sal láttassanak el. (Szerk.)

vadászatuk módját közli, s külön táblázatos utmutatót készít a nagyvadhoz sorolt ragadozó szárnyasok meghatározásához. Időrendben felsorolja a hasznos vad gondozását az egyes évszakokban, külön fejezetet szentel a vadásztrofeáknak, végül tanulságos tudnivalókat közöl a vadászatot érintő tárgykörből. Megrendelhető egyesületünkénél, ára 10.500 K, postaköltséggel együtt 12.000 K.

K Ü L Ö N F É L É K

Személyi hírek. A kormányzó ur ő főméltósága a m. kir. földmívelésügyi miniszter előterjesztésére *Kozma István* miniszteri tanácsosnak a helyettes-államtitkári címet és jelleget adományozta.

Kozma Istvánt, — aki egy évtizedet lényegesen meghaladó idő óta — a különleges szakavatottságot igénylő kegyuri ügyek intézésére, az államkincstárt érdeklő birtokváltozások, valamint a kincstári munkásügyek ellátására szervezett ügyosztályt vezette, mindenki — mint kiváló kritikai elmét — ismeri, aki a legbonyolultabb ügyeket is első pillanatra átérti s a megoldás szálait biztos kézzel, ritka szabatossággal bogozza ki. Értesülésünk szerint, ez alkalommal főosztályfőnöki hatáskört nyert s bár eddigi ügyköréből csupán a kegyuri ügyeket tartja meg, munkaköre annyiban bővül, hogy ezentul a földmívelésügyi minisztérium többi osztályainak kegyuri ügyei is hozzá tartoznak.

Kozma Istvánt, mint egyesületünk választmányi tagját, a legutóbbi választmányi ülésen elnöklő Térfi Béla alelnök ez alkalomból meleg szavakkal üdvözölte. Mi is örömmel köszöntjük s kívánjuk, hogy kiterjedtebb munkakörében továbbra is elismerést szerezhessen az erdőmérnöki kar tekintélyének. Kötelességünknek ismerjük azonban itt — minden személyi vonatkozástól menten — jó előre felhívni az illetékes tényezők figyelmét arra, hogy a mostani térhódítás egykoron térvesszéssé ne fajuljon.

A kormányzó ur ő főméltósága a magyar királyi földmívelésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Héjas Kálmán* miniszteri tanácsosnak, az erdészeti szolgálat terén szerzett érdemeiért, elismerése tudtul adassék. *Héjas Kálmán* szakképzettségét, munkaképességét, ritka munkabírását, amely utóbbit a legujabban megszületett, de még életbe nem léptetett

erdészeti vonatkozású törvények előkészítő munkája szinte a kimerülésig próbára tett, minden szaktársa igen nagyra becsüli s a közvélemény ezt a magas elismerést nyilván a jól megérdemelt további elismerés beköszöntő lépéseként könyveli el.

A kormányzó ur ő főméltósága a m. kir. pénzügyminiszter előterjesztésére *Pattantyus A.* Imre m. kir. főmérnököt, a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola adjunktusát és dr. *Proszt Jánost*, a királyi magyar Pázmány Péter-tudományegyetem tanársegédét a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola rendkívüli tanáraivá a VI. fizetési osztályba kinevezte.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársaság igazgatósága *Tilles* Leó okleveles erdőmérnököt, a veszprémi püspökség központi segéd-erdőmérnökét, a vértessomló-bánhidai erdőbirtokának vezetésével bizta meg.

Magánuradalmi alkalmazottak illetményeinek valorizálása. Ez ügyben közöltünk már egy hiradást, mely szerint a kormány foglalkozik ilyen értelmű törvényjavaslat előterjesztésével. Érdeklődésünkre azt a további felvilágosítást nyertük, hogy a kérdéses törvényjavaslat ezidőszereint a pénzügyminisztériumban van tárgyalás alatt. Ez alkalommal egyben azt halljuk, hogy egyes alkalmazottak ügyében, akik e tekintetben az igazságszolgáltatás útját vették igénybe, december hó folyamán a kir. Kuriánál jogerős ítélet várható, úgyhogy ez a régóta vajdó nehéz kérdés rövidesen külön törvény hozatala nélkül is megozdást fog nyerni.

Amint értesülünk, a kalocsai érsek ur e téren jó példával járt elől, mert az érseki uradalmi alkalmazottak és nyugdíjasok készpénzilletményei a mai nehéz életviszonyokhoz képest az érsek ur saját elhatározásából nemrégiben rendezés alá vétettek.

Kiss Ferenc miniszteri tanácsos ünneplése Szegeden. A múlt lapszámunkban emlékeztünk meg *Kiss Ferenc* miniszteri tanácsos kitüntetéséről, ezuttal arról számolunk be, hogy Szegeden mily fényes ünnepségek keretében nyújtotta át a főispán *Kiss Ferenc* miniszteri tanácsosnak a kormányzó legfelsőbb elismerését jelképező érmet.

Dr. *Aigner Károly* főispán az október hó 30-án tartott városi ünnepi közgyűlésen többek között a következő lelkes szavakat intézte *Kiss Ferenchez*:

„Ugy érzem, hogy *Dugonics* András Kispestjének, Szeged város első ültetett erdőjének halk szavú fűzfái integetnek lenge ágaikkal üdvözlőt a délibábos multból Szeged erdőültetőjének, úgy érzem, hogy *Volford* István polgármester és *Vedress* István

földmérő várost szerető, megdicsőült szelleme a felhők regettéből egy pillanatra ebbe a terembe lopakodtak, hogy megláthassák nehéz küzdelmük győztes harcosát, aki végleg leigázta az ő szeszélyes homoksívényaikat.

Az emberi munka értékét a köz érdekében elért eredmények állapítják meg s a küzdő ember legnagyobb jutalma a lélek nyugalma, mellyel multjára visszatekint. Méltóságod lelkének rezgő nyárfái késő öregségeig nehéz küzdelmeinek nagy eredményeit méltán susoghatják.

A honvéderdő erős tölgyei messze hirdetik a késő utódoknak Méltóságodnak munkában megnyilvánult megingathatatlan hazaszeretetét s ha majdan a Rívó erdő illatos akácosai bucsucsókjukat küldik a nagy erdőültetőnek, hiszem, hogy annak emlékét Szeged város nagyjainak pantheonjában a halás utókor örökké meg fogja őrizni. Kívánom, hogy a Magyarok Istene a jól végzett munka büszke tudatán kívül engedje meg Méltóságodnak, hogy a szegedi erdőknek még minél több rügfakadásában gyönyörködhessek.

Utána *Somogyi* Szilveszter polgármester üdvözölte *Kiss* Ferencet, aki az elhangzott szép szavakat meghatottan köszönte meg, mire a főispán javaslatára *Kiss* Ferenc érdemeit jegyzőkönyvben örökítették meg. Később Szeged környékén lakó tisztársai tisztelegtek lakásán, végül tisztelői aznap 130 terítékes bankettet rendeztek tiszteletére.

Kétszeres örömmel adjuk közre a fenti események hírét, amelyek *Kiss* Ferencnek nemcsak országszerte ismert érdemeit tükrözik vissza, hanem a helyi előkelő társadalom osztatlan örömeinek ily impozáns mértékű megnyilvánulása mellett egyben az erdőmérnöki kar tekintélyére is fényt vetnek s a hivatalos életben a társadalom rokonszenvének megnyerésénél követendő például szolgálnak.

Üzemtervi példák. A m. kir. földmívelésügyi minisztérium az új erdőrendezési utasításnak megfelelő üzemtervi példákat dolgoztatott ki s ezeket egy vaskos füzet alakjában kiadta. A füzet az Országos Erdészeti Egyesületnél kapható 40.000 koronáért. Vidéki rendelésnél még 5000 korona csomagolási és postaköltség előzetes beküldését kérjük.

Adományok az O. E. E. támogatására. Újabb időben az O. E. E. támogatására a következő nagyobb adományok érkeztek be: Az egri érsekségtől 30 ürm. tűzifa, kalocsai érsekség 2,640.000 K, Zichy Béla gróf 1.5 millió, Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű R.-t., Kóburg hercegi uradalom, Montenuovo Nándor herceg, Károlyi Lajos gróf, Károlyi László gróf 1—1 millió K, Nagykovács város 640.000 K, gróf Festetics Kálmán, a gróf

Károlyi György-féle hitbizomány és báró Biedermann Imre 500—500.000 K, gróf Széchenyi Antal és Frigyes 456.000 K, gróf Nádasdy hitb. 400.000 K, Szeged város 268.500 K, báró Rubido Zichy Iván 200.000 K, a nagyrécei uradalom 90.000 K. Fogadják a nagylelkű adakozók ezuton is az egyesület őszinte köszönetét.

Halálozás. Bock László uradalmi főerdőmérnök, az OEE rendes tagja, 1924 október hó 8-án elhunyt. — Herédy Kálmán ny. m. kir. erdőmérnök, az OEE rendes tagja, 1924. évi október hó 1-én Gödöllőn meghalt. Béke hamvaikra.

Hírek az elszakított részekben megjelenő napilapokból.

A máramarosi erdők veszedelme.* A ruténföldi erdők kitermelésére vonatkozó újsághíreket az alábbiakban foglaljuk össze. Az Ungváron megjelenő „Ruszenszkoí Magyar Hirlap“ október 12-i száma idevonatkozóan emigy ír: „*Ujra kísért az erdő-eladások réme*“. Több, mint három éve annak, hogy Ruszenszko erdőrengetegeinek, a kincstári hatalmas vagyonok értékesítése a fórumra került. Nem egy cikkünk ismertette e kérdést s módot találtunk arra is, hogy szakemberek szemével vizsgáljuk a kérdést, melyet *Prágában felvetettek*. Az ügy bevezetése Ruszenszko úgynevezett industrializálása volt s e cégér minél hatható-sabb propagálása mellett igyekeztek az eszmének a közvéleményt megnyerni. Ez azonban nem sikerült, mert Ruszenszko lakossága — bármennyire érezze is a munkanélküliség nyomasztó súlyát — a legridegebb álláspontot foglalta el e kérdésben. A közvélemény e határozott fellépése már többbizben visszavonulásra kényszerítette az eszme propagálóit, azonban ez, úgy látszik, még mindig nem sikerült teljesen, mert most újra napirenden van a kérdés. Az ellenzéki sajtó újra a leghatározottabb módon száll szembe az eszmével, a kormány sajtó pedig nem mer a kérdéshez még csak hozzá sem szólni. A „Kárpáti Híradó“ ez ügyre vonatkozólag a következőket írja: „Mindenki, aki csak a legesekélyebb mértékben a szíven viseli a nyomorgó

* Ezeknek a nem szakértői tollal megírt újsághíreknek szöszszerinti közlését minden hiányosságuk mellett is fontosnak tartjuk s egyben felhívjuk azokra az intézőkörök figyelmét. Ez a sorsa a mi gonddal és szeretettel nevelt érdeinknek, de ha ettől eltekintünk is, szabad-e eltérnünk, hogy az ilyen gyarmatzerű brutális erdőpusztítás következményei egy új szegedi árvizet, tiszamenti földjeink, városaink tönkretételét eredményezzék? (Szerk.)

Ruszinszko életérdekét ebben a nagy tömegeket s egész jövődő sorsunkat érdeklő kérdésben, kell hogy megmozduljon! Ruszinszko főkinését az erdőségek alkotják s ha most ezeket könnyelműen kiadjuk kezünkől egy mindenáron csak üzletre törő társaság kezébe, amely itt uralkodni, diktálni akar, a legnagyobb rabságba esünk vissza! Minden képviselő és politikus tartsa kötelességének, hogy már eleve óvást emeljen a koncesszió kiadása ellen, mely érdeke lehet pár egyénnek és a társaságnak, de megölője a ruszinszkoí elismerten szolid, jelentős faiparnak és sok ezrekre nagyobb pauperizálódást hoz”.

A „Prágai Magyar Hírlap“ (nov. 5.) újabb értesülése a következő: „A ruszinszkoí erdők kitermelésére ujabban egy holland és egy francia pénzcsoport tett ajánlatot. Ezenkívül ajánlatot tett, amint azt annak idején jelentettük, egy amerikai konzorcium is, de olyan indítványt tett a kormánynak, hogy a ruszinszkoí erdők kitermelését az állam saját hatáskörében végezze el. Erről az indítványról és különböző ajánlatokról a gazdasági miniszterek fognak dönteni. A külföldi tőke igénybevételével való kitermelés ügyével a kormány a következő feltételekhez ragaszkodik. Meg kell adni mindazokat a biztosítékokat, melyek biztosítják azt, hogy a belföldi faipar mindenkor el lesz látva fával, a kitermelt fa eladása állami kezében kell hogy maradjon és a külföldi konzernnek előzetesen kell a beruházási tőkét deponálni. Az állami gazdálkodást vagyis a termelést és az erdőkulturát az állam akkor is el fogja végezni, ha a gazdasági miniszterek hozzájárulnak a külföldi érdekeltségek részesedéséhez. Ruszinszkóban az évi fakitermelés háromszáznolcvanezer métermázsát tesz ki. Ezt a mennyiséget azonban *szakértők szerint egymillió métermázsára lehet fokozni*. A termelés fokozása érdekében beruházásokat kell eszközölni, szállítási eszközöket kell beszerezni és a fa feldolgozására üzemeket kell létesíteni. A külföldi tőke részvétele azért kívánatos, mert az állam megterhelése nélkül lehetne ezeket a beruházásokat eszközölni“.

Ezzel szomorú összefüggésben olvassuk a Kolozsvárt megjelenő „Ellenzék“ november 2-i számában: „*A máramarosi erdőségeket teljesen letarolják*. Ungvárról jelentik: Máramaros hatalmas erdőségeinek kitermelése körül nagy és heves harcok folynak úgy Csehszlovákiában, mint Erdélyben. A ruténföldi Máramaros állami érdeinek a kitermelését most szándékozik bérbeadni a cseh-szlovák kormány egy amerikai konzorciumnak, amely monopolizálná a maga óriási fatőkéjével egész Ruténföldön az erdőkitermelést.

Most Erdélyben indultak meg a harcok a román márama-

rosi erdők kitermelése körül, mert — az eddigi hírek szerint — itt is ugyanannak az amerikai csoportnak akarják odaadni az erdőkitermelést, amelyik érdekeltség a ruténföldi Máramaros erdőségeire aspirál. A román Máramaros mintegy tizezer holdnyi közbirtokossági erdejének a kitermelését *már meg is kezdték* és pedig az amerikai csoporttal érdekközösségben lévő báró Grödelék, akiknek máramarosi irodája három és félmillió lelt irányzott elő az ottani erdőségek *felmérésére!*“

A kormány erdészeti szakiskolát létesít a Bánságban. A „Brassói Lapok“ lugosi tudósítójának jelentése okt. 23.) „Krassó-Szörény vármegye prefektusa hivatalos formában a kormány olyan szándékáról értesült, mely szerint a földmivelésügyi minisztérium tervei szerint a Bánságban a kormány rövid időn belül erdészeti szakiskola felállítását vette tervbe, melynek helyül Lugost tartják a legalkalmasabbnak.

A határ mentén elárverezik az idegen állampolgárok ingatlanait. („Keleti Ujság“ okt. 16.) Szatmárról jelentik: Az igazságügyi minisztériumtól a szatmári törvényszékhez rendelet érkezett, amely az igazságügyi hatóságoknak kötelességévé teszi annak a kinyomozását, hogy a határtól számított tíz kilométeres zónában vannak-e nemromán állampolgárok tulajdonát képező ingatlanok. Ezeket ugyanis törölni kell a telekkönyvből és a birtokokat nyilvános árverésen el kell adni román állampolgároknak. A rendelet kiegészítője annak az igazságügyminiszteri rendeletnek, amelyet ismertettünk és amely szerint ingatlanok csak román állampolgárok nevére telekkönyvezhetők be.

Állami erdők és birtokok kommercializálása. („Prágai Magyar Hírlap“ okt. 16.) E hét végén az állami erdők és birtokok igazgatói konferenciára ülnek össze Brünnben, hogy az állami birtokok kommercializálásának kérdésével foglalkozzanak. A kommercializálás január 1-én lépne életbe.

Bukaresti szakértekezlet. Mint kuriozumot közöljük az alábbi híradást. („Prágai Magyar Hírlap“ nov. 6.) „*Befásítják a letarolt erdőterületeket.* A földmivelésügyi minisztérium Bukarestbe értekezletre hívta össze az erdőigazgatóságok képviselőit, hogy megbeszéljék azokat a *módozatokat*, melyek mellett a kitermelt erdőségek ujjaültetését eszközölni fogják. A földmivelésügyi minisztérium elhatározta, hogy még ebben az évben tekintélyes letarolt erdőterületeket fog ujólag befásítani. A *minisztérium* nagymennyiségű *cser- és bükkmakkot* gyűjtött össze, amelyet még az ős folyamán elültetnek a különböző erdőségekben.

Az „Erdészeti Lapok“ 1924. évi XI. füzetének HIRDETÉSEI.

**Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.**

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 2500 korona. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 400.000 K.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres költségárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Apróhirdetéseknél egy szó 1500 K, álláskeresői hirdetéseknél 700 K.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársasága

Budapest IX, Calvin-tér 7. sz.

Elvállalja termelt, tövönálló vagy feldolgozott fakészletek bizományi értékesítését, vesz és elad bármily mennyiségű tűzifát és fűrészelt anyagokat. Értékesítési kérdésekben
készséggel áll az erdőbirtokos
és erdőtiszt urak rendelkezésére.

(2. XII. 11)

Erdész, 26 éves, nőtlen, közép- és szakiskolával, 4 és fél éves gyakorlattal. Fatermelő cég üzemvezető külső tisztviselője. Kitiűnő bizonyítványokkal rendelkezik. Uradalomban vagy fatermelő cégnél állást keres: „Önálló munkaerő“ jelígre a kiadóhivatalba.

(7. III. 2.)

Okl. erdőmérnök (fiatal, nőtlen) azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóhivatalban. (18. I. 1.)

Erdésznek, vadásznak azonnali belépésre ajánlkozik középiskolákat s erdőgazdasági szakiskolát jeles eredménnyel végzett, nagyobb uradalmakban eltöltött 20 évi gyakorlattal bíró, szép szolgálati bizonyítványokkal s szerény igényekkel rendelkező 40 éves egyén. Az erdészet minden ágában, felmérések, becslések, a vadászat terén, a fő- és apró vadak tenyésztésében, ápolásában nagy szakismerettel. Címe: Szikora Géza, Budapest, VIII., Gólya-u. 22., III. em. 4. (19. I. 1.)

Erd. gazd. szakiskolát 1922-ben jó eredménnyel végzett, 18 hónapi külső gyakorlattal bíró, intelligens, jó megjelenésű, nőtlen egyén azonnali belépéssel segéderdészi vagy ehhez hasonló állást keres. Sarvajez Ferenc, Alsózsolca. (13. I. 1.)

Magas kőriscesemeték 1–2 éves!

**KŐSZEGI
FENYŐMAGPERGETŐGYÁR
KŐSZEG**

LEGNAGYOBB, MODERN BERENDEZETT MAGPERGETŐ MAGYARORSZÁGON

Ajánl őszi vetésre garantált legjobb csíráképeségű jegenyefenyőmagot, tölgy- és csermakkot. Összes tűlevelü-, lombfa- és gyümölcsmagvakat. Diszbokormagvakat.

**Tűlevelü- és lombfacsemetékből
nagy készlet!**

Árjegyzék ingyen és bérmentve! Külön árajánlattal levélileg szívesen szolgálunk.

(6. II. 2.)

Legmegbízhatóbb beszerzési forrás!

3 é. isk. lucfenyőcsemeték!

Akácsemeték!

Csertőgy-csemeték 1–2 éves!

Kétéves szakiskolát és szakvizsgát végzett 32 éves erdőőr, az erdészet és vadászat minden ágában jártas, melyet jó bizonyítványaim igazolnak, felmondatlan állásom helyett olyan állást keresek, hol a szorgalmat, hűséget és szaktudást mérlegelik. Szíves megkeresést a kiadóhivatalba kérek. (17. I. 1.)

Erdőőri szakvizsgát tett 34 éves (egy gyermek), jómegjelenésű, erős, ép, egészséges, józan, feltétlen megbízható erdőőr, ki az erdészet legmesszebbmenő követelményeinek megfelel, kitűnő vadász és dúvadírtó, az apróvad-tenyésztésben, csemetékertnevelésben és kezelésben teljes jártassággal bír, irodai munkát is végez, hercegi uradalomban mint erdőőr hosszabb ideig szolgált, január hó 1-ére vagy azonnali belépésre erdőőri vagy vadász állást keres. Bemutatkozásra megy. Szíves megkeresést kér: Varga József erdőőr, Böleske, Tolna m. (16. I. 1.)

Szolgálati bizonyítvány igazolása szerint 31 éves, kiválóan erélyes és megbízható, erdőőri szakiskolát végzett, szakvizsgát tett erdőőr, ki az erdőgazdaság terén nagy gyakorlattal bír, állást keres akár azonnali vagy későbbeni belépésre, vadőri teendőket is vállalja. Szíves megkereséseket az alábbi címre kér: Buda István szakv. erdőőr., Bajaszentjános, Szentjánosi-út 29. (15. I. 1.)

VUK M. ÉS FIAI BUDAPEST

FATERMELŐK ÉS FAKERESKEDŐK

ALAPÍTTATOTT: 1847

Vásárolnak tölgydongafa-, talpfa-, vagy tűzfatermelésre alkalmas erdőket tövön és feldolgozott fakészleteket.

Iroda: V. kerület, Kálmán-utca 10.

Fatelepe: V. kerület, Váczi-ut 160.

Tölgy-, bükk-, nyár-, hárs-,

DIÓ-GÖMBFÁT

*és egyéb keményfarönköket is
bármely mennyiségben vásárol*

Furnérgyár és Keményfatermelő Rt. Bpest, IX, Csont-u. 1.

DR. LAMM ANTAL

"FENYŐMAGPERGETŐGYÁRA"

KÖRMEND

☛ **Sürgőnycim: DR. LAMM, KÖRMEND** ☛

LEGMAGASABB CSIRAKÉPESSÉGŰ
TÚLEVELŰ-, LOMBFA-, GYÜMÖLCS- ÉS SPECIÁLIS
KÜLFÖLDI MAGVAK
KAPHATÓK A LEGMEGBIZHATÓBB
MINŐSÉGBEN

(8. XII. 2.)

Cégem 1918 óta fenáll és gyáram 1923-ban modern berendezéssel
ujjonnan lett felépítve, mely nem tévesztendő össze más céggel.

Főerdőmérnöki állásra a pécsi székeskáptalan pályázatot hirdet. A kik ezen állást elnyerni óhajtják, megfelelő okmányokkal felszerelt kérvényeiket személyesen vagy posta útján a káptalani uradalmi kormányzónál Pécs, Kardoss Kálmán-u. 6. sz., f. évi december 1-ig nyújtják be. Folyamodók az állás illetményei iránt akár az uradalmi kormányzónál, akár az uradalmi számtartónál Pécs, Megye-utca 16. sz., nyerhetnek tájékoztatást. (14. I. 1.)

Tölgymakkot, gubacsot, szürke tölgyfazuzmót veszek. Min-tázott fix ajánlatokat kérek. Zöld Ignác, Sárkeresztur. (11. I. 1.)

Vizsgázott erdőőr, aki hosszabb gyakorlattal, elsőrendű bizonyítványokkal rendelkezik, éves konvencióra felvétetik Kremzír Mór gazdaságában, Belesapuszta, Somogy m. (10. I. 1.)

Szakvizsgát tett 30—35 éves, nős erdőőr felvétetik 1925 január elsején való belépéssel. Gróf Mailáth Géza gazdasága, Mailáthgárdony, up. Balassagyarmat. (9. II. 1.)

22 éves, nőtlen, erdőőri és vadőri iskolát végzett erdőőr kitűnő bizonyítvánnyal, négy évi gyakorlattal *állást keres.* Cim a kiadóhivatalnál. (5. III. 3.)

A vadászatban is teljesen jártas, szakvizsgázott erdőőr. okmányai másolatainak bemutatásával és igényeinek megjelölésével pályázhat a diósjenői urad. erdőhivatalnál megüresedő erdőőri állásra. (12. I. 1.)

VIZI JENŐ KÖRMENDI FENYŐMAGPERGETŐGYÁRA

KÖRMEND (VAS MEGYE)

Ajánl a legolcsóbb napiáron szavatolt magas
csíráképességű erdei, fekete-, lúe-, vörös- stb.
fenyőmagvakat, továbbá
frisster-
mésű akác-, juhar-, köris-, gledics-, éger- stb.
lombfamagvakat, vala-
mint
frisstermésű alma-, körte-, cseresznye-, mahatob-,
myrabolan- stb.
gyümölcsmagvakat

Fenyőmagpergetőtelepünk, mint ilyen, a legnagyobb Magyarországon
Nagyobb szükséglet esetén külön előnyös árajánlattal szolgálunk

Távíratl cím: „Vizi, Körmend“

(4. IX. 3.)

Az „Erdészeti Lapok“ 1924. évi XI. füzetének tartalma:

	Oldal
Szabó István †	203
(B. K.) Az 1924. évi jövedelem- és vagyonadó kivetésére vonatkozó kormányrendelet	204
<i>Dr. Fehér Dániel:</i> A széndioxidprobléma újabb fejleményei	209
<i>Matusovits Péter:</i> Miért nincs tölgymakktermésünk?	213
Főiskoláink első okleveletadó szigorlata (<i>Róth Gyula</i>)	215
<i>Egyesületi közlemények:</i> I. Meghívó az Országos Erdészeti Egye- sület közgyűlésére	219
II. Az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmányá- nak ülése	
<i>Irodalom.</i> Könyvismertetés: <i>Dr. Aujezsky Aladár.</i> Általános bak- terológia. 1924. (<i>Bokor.</i>) <i>Dr. Szabó Zoltán.</i> Utmutató a virágos növények és harasztok gyűjtésére, konzerválására és növény- gyűjtemények berendezésére. 1924. (<i>Bokor.</i>) <i>Kovácsik Dezső:</i> Az erdő világa. <i>Kovácsik Dezső:</i> A vadászok évkönyve az 1925. évre	221
<i>Különlélek.</i> Személyi hírek. Magánuradalmi alkalmazottak illetmé- nyeinek valorizálása. <i>Kiss Ferenc</i> miniszteri tanácsos ünnep- lése Szegeden. Üzemtervi példák. Adományok az Országos Erdészeti Egyesület támogatására. Halálozás	223
<i>Hírek az elszakított részekben megjelenő napilapokból:</i> A mára- marosi erdők veszedelme. A kormány erdészeti szakiskolát létesít a Bánságban. A határ mentén elárverezik az idegen állampolgárok ingatlanait. Állami erdők és birtokok kommer- cializálása. Bukaresti szakértékeztetés	226
<i>Hirdetések</i>	I—V.